

צו. אביי ורבא דאמרי תרוייהו, כל דבר שיש בו משום רפואה אין בו משום דרכי האמורי. ההבדלים שבין העמים מוגדרים הם ע"פ שני דרכים. דרך אחד הוא, שכל עם יש לו נטיות מיוחדות וסגולות מיוחדות להלך רוחו, שעושות רושם בכל מהלכי חייו, בכל מנהגיו, נימוסיו ודעותיו. ויש מה שבתכונת עם זה ואינו כלל בעם אחר. על כן, נמצא לפעמים, דברים שהם מועילים ומרכיבים להיטיב בעם אחד, ואם יוקחו אצל עם אחר ירכו קלקלה והריסה. ע"כ, צריכה ומוטבעת היא ג"כ, כל אומה, לשמור על צביונה, ולהקפיד על מהלך חייה, שלא יכנסו בקרבה יותר מדאי נטישות¹ זרות שיהפכו לה לרועץ. ויותר ממה שכל העמים צריכים להקפיד על כך, צריכים ישראל להקפיד על זה, מפני שהצביון הפנימי הנאצל מנטיית החפץ של הקבלת האורה האלהית, וכל סדרי החיים הנאותים לה, ע"פ כל התקות וכל חזיון הרוח על האלהים, העולם, האדם והחברה, הם מיוחדים בקרבה באופן מרושם ומצויין, מה שאין דוגמתו בכל עם וגוי, וע"פ רוב תכונותיהם של עמים רבים מתנגדות הן לתוכן הפנימי של שאיפות הללו.

אמנם נמצאים ג"כ דברים רבים, שאע"פ שהם עלולים להיות מתגלים בצורה מיוחדת אצל כל עם ועם, מ"מ אין זה בא מכת התכונה המיוחדת של העם בעיקרו של דבר, אלא שזה העם זכה, ע"פ איזה סבות, לגלות באיזה מקצע את הצד האנושי הכללי שבו, אבל זה הצורך וזאת הנטייה היא באמת כללית, אלא שלפעמים היא מתגלה בכל עם בצורה המיוחדת לו. אבל מ"מ, כיון שהצורך הוא כללי, והסבה שגלתה את ההופעה ההיא היא אנושית מקפת, אין לזקוף אותה על חשבון אותו העם, והרי היא שווה לכל העמים, עד אשר צריכים כל העמים בזה לקבל דבריהם זה מזה ולהעשיר את אוצרותיהם כ"א מרכושו הרוחני והמעשי של חברו. עד אשר אפילו מהאומות היותר נשחתות והיותר מנוגדות לנו במהותן וקיומן, הננו צריכים לקחת כל טוב כללי, וכשיבא לרשותנו, כיון שתוכנו מתאים הוא לכל

נפש, יקבל בקרכו ג"כ אופי תכוני המיוחד ומקודש הראוי לישראל, כפי המדה שענין כזה מוכשר הוא לקבל, עד שכל דבר שהוא משום רפואה אין בו משום דרכי האמורי.

(עין אלה נשגה ת"א ט"ז 6-125)

יא. שכשנכנסו יונים להיכל טמאו כל השמנים שבהיכל. יחש ישראל אל אה"ע, חכמתם מנהגיהם ונימוסיהם, כבר פרשו תו"ל¹ הפרש שבין הקובלנא של "וכמשפטי הגויים אשר סביבותיכם עשיתם"² לאותה של "וכמשפטי הגויים אשר סביבותיכם לא עשיתם"³, כמתוקנים שבהם לא עשיתם כמתוקלים שבהם עשיתם. אמנם העשיה כמתוקנים שבהם גם היא צריכה שמירה יתירה שלא ימשכו אחריהם לעשות ג"כ כנימוסים המקולקלים. והיסוד הנאמן להנהגה בזה הוא, שישראל צריך שישמור את רוחו ולבבו מכל משמר, אם לפעמים יראה דבר טוב, הנהגה ישרה ותיקון ישובו של עולם בעמים ויקחם להביאם לגבולו, יראה שלא רוח העמים בכללו יכנס לתוכן חייו הפנימיים, כי בהכנס רוח העמים לתוך חייהם של ישראל או אין מעצור ואין מעמד. או כבר נהדף רוח ישראל ממקומו ועל כסאו ישב זר, כ"א רוח ישראל צריך שיהי' איתן וקבוע בלב. התורה והמצוה וכל המדות הקדושות שהן שייכות לה, צריכות שיהיו חסנם ומעוזם של ישראל. ומצד החיצוני והטפל שבחיים, מצד צורך השעה וישוב העולם, יפנה לפעמים

לקחת מכל דבר טוב שימצא אצל הגויים אשר סביבותיו. וכ"ז שרוחו בקרבו איתן ונאמן לשם ד' אלהי ישראל ותורתו, הדבר אינו מצוייר כאילו הגויים נכנסים אל גבולו ונוגעים בנחלתו, כ"א הוא יבא לקחת מאתם, או המה יביאו לו את הדרוש לו לקבל מהם, יפיפיתו של יפת באהלי שם⁴. אבל כאשר רוח יון פרץ להכנס בתוך עומק קדושתו של ישראל, לעשות צביון חדש על הרוח הישראלי, ותשוקות חדשות בפנימיות החיים הישראלים ע"פ המדה היונית, כיון שנכנסו להיכל, טמאו כל השמנים שבהיכל, לא פסלו רק את עצמן של אותן הדיעות והתכונות שנפגמו ע"י המגע עם התרבות היונית ההוללת, כ"א הדבר פעל על כל המערכה של הדיעות והמדות המעשים והתורות, לתן בהם טעם לפגם, להורידם מקדושתם ולמנע פעולתם הטובה והקדושה על עם ד'. ולמען יהי' לנו עמוד זה יסוד להורותנו את הדרך בגלותנו ופזיורנו בין העמים באיזה אופן נתיחס אליהם לחכמתם ומנהגיהם, להשמר שלא יכנסו אותם הדברים הנקלטים מאויר ארץ העמים בפנים חיינו המקודש בקדושת שם ד' יתברך הנקרא עלינו, לבלי נתפתה לאמר, כי אם הזרם הזר יגע רק בחלק קטן מהדיעות והתכונות שע"פ התורה, כי רק חלק זה הנראה לעינינו שמתחלל אנו קובעים, ואף שגם מצד חלק אחד מחמדת חיינו ואור תורתנו שמתחלל ע"י מגע זר, די הוא להבדל ולהתרחק ולשמור מכל משמר את אורח החיים האמיתיים. אבל חלושי הדיעות יתנחמו כי יחיו בנותר, ועוד המון רב של תורות אמת וחקי חיים לפניהם, שהם יחיו בהם למרות החסרון הנמצא במקום הנפגש ברוח הזר שתדר כבר אל עומק החיים הפנימיים שלהם. למדנו שכיון שרק נכנסו יונים להיכל, כיון שרוח הזר חדר עד לפנים, עד לחיי התורה והקדושה לפגוע בהם, לשנותם כמעט על פי צביונם הם, כבר טמאו כל השמנים שבהיכל. שוב לא יניחו זוית אחת, וכארסה של תכניא⁵ יתפשט זרם הזר והמשחית בכל גופה של האומה, לקלקל טעמה אמונתה ותומתה, וכל שמן משיית קודש משמנה של תורה, הכח המקדש והמאיר מחשכנו בכל המצבים, הנה יטמאוהו, עד שאם ישארו מעשים פרטיים מן התורה ביד אלה הנפתים אחר רוח זר, יהיו כמצות אנשים מלומדה⁶, וע"פ רוב הדברים הטפלים ישאירו, ולא יהי' בכח השמן הנטמא להאיר אור קודש.

(עין אלה נשגה ת"א ט"ז 65-64)